

Isabel semeak utzita bakarik

izan zan. Kristau-sinisleak jantzi dontsuetatik erantzitako elizak eta aldareak ikustatzen zebiltzan garaian, prantziskotarén elizan sartzen ikusi zuten Isabel, bere semeak eta lagun-egiten ziotenak inguraturik, ta aldare nagusira igota, prailien eta bere *maixu* Konrado aitaren aúrean, bere eskuak aldare-ari gañean jarita, itz-eman zuan ospetsu mundua ta bere aundikeriak eta berak artean zuan guztia gogo onez uzten zuala, aúrerantzean gorderik garbitasun osoa, mendetasun itxua, gabetasun goñena. Buruko ileak moztu-azi zituan, eta soñeko aře bat jantzita, loki lodi batez geñia loturik, oñetakorikabe ibili izan zan eriotz arte. Une ospetsu au ezkeroz Isabel'ek bere ongasun guztiak, Prantzisko doneak nai zuan bezelaxe, beartsuen artean zabaltzeko utzi zituan, moja-gaiien sartu-saria edo ezkon-gaiari ezkon-saria emanaz, onela pekatutik aldendu zitezen.

Marbaurg'en gaxo-etxe bat egitek agindu zuan; gaxo-etxe onetan berak egiten zuan nes-kemetza. Naiago izango zuan eskale bat bezela eguneroko ogia eskean bilatzea; baña bere aitor-entzuleak eragozita eukirik, langile bat bezelatsu bere eskulanetik bizi nai izan zuan. Zeregin oetan eta beste eñuki-lanetan beti lotua egon ařen, etzituan beññere otoitza ta ildura uzten, gabaz batez ere. Jaungoikoak era askotan aztertzen zuan Isabel, bai gogo-legortasunez, bai bañungo min eta atsekabez; azaleko eramakizunak etziran ezer aien ondoan, ain zoñotzak ziran, egia bada ere ezin esan alako atsegiñez betetzen zuala. Bere sentzu-galtzeak sañi izate zituan, Jaungoikoak oetan agertzen zizkan ezkutapenak, goi-gozotasunak

zerizkioten iturriak izaten ziran. Baita zeruko aingeru ta santuak ere sarixamar ikustatzen zuten.

Ama Maria aldi batzuetan agertzen zitzaion, bere bizitzako ezkutapen eta onbideak adieraziaz, Bera antzeztu zezan; gañera bere bitartekotasuna agintzen zion Jesus'en aurrean, bere Gurutzean josita egon bear zuan ezkerro. «Murgildu zaite, esan zion Mariak, Jaungoikoaren z kongabeko itxas-baruan, ta nai dezuna eskatu ezazu, zure biotza ongasun aundiagoak artzeko nere Seme-Jesus'ek zabalago egingo du-ta.

Jesus'ek bere maitetasunean anima done au artzeko atsegin izanik *¿zer grazi emango ote dizka bere beartsu ta gaxoen alde?* Gaxo-etxean egiten zituan ikustaldietako batean, jaiotzez itxua zan gizon bat arkitu zuan, begien antzik ere etzuan, gañerako arpegia bezelaxe begizulo biak aragiz josita zeuzkan-ta. Gure Isabel'ek bada dana kupitua Jaungoikoari bere alde otoi-egin zion, eta gero gurutzearen *zeñalea* eginda, begi biak eta betazalak berealaxe atzaldtu zitzaizkion, eta osotoro sendaturik gelditu zan.

Erati batean bere ikustaldia egin zion gaxo bateri, añaia jateko kutisiak eman zion, alegin guztiak egin-aren. inondik-inora ezin arkitu izan zuten añai ori, gaxoari atsegin emateko. Jesus'en izenean sartu zuan zuila putsuan, eta añai bat atera zuan, gaxoaren guztiz gogokoa, ta ori ez len ta ez gero inoiz añairik an ikusi etzalarik. Gertaera oek saritan berizten ziran: baña Isabel bere ustez ezereza izanik, bere bitartez, Jaungoikoak egiten zituan mirariak ikusita, apaldasun zakon-zakonenean nastua geratzen zan: Jaungoikoak atsegin izaten zuan, maitetasun garaitzalearen indarrez ibiltzen zan biotzaren eskariak entzuten.

IX.

*Isabel'en Bizitza.-Eriotza abestuz artzen du.
-Mirariak eta donetzat irargaría.-Jaiak.
Irugarén Ordenako Zaindaria.*

Ondo esan diteke Isabel'tzaz denbora gutxian asko ibili zala: 24 urte besterik etzitian eta santutasun-onuraz (frutuaz) beteta il zan. Bere bizitza garbi etengabeak etzuan edertugabe utzi bere anima, bere etsai-erasoetan ondo agertu zan bere lefena; geideaganako bere biotzean zuan maitetasun aitu-gaitzak etzion une bateko atsedetik uzten, baru-baruraño sartu zitzaion goi-maitetasunaren sugarak ére ta irazekitzen zijoazen-ta. ¿Zer geratzen zitzaion ba Isabel'i zoriontsuen saria artzeko? Oek ziran Jaungoikoaren asmoak.

Bein egun batez Jaunaren mirabe adoretua otoi-egiten ari zala, Kristo agertu zitzaion itz gozo oek esanaz: «Isabel ordua da bizitza ilkor ofetatik aterata atsedeen-egiteko: atoz bada nere maitetasunak eratu dizun burestuna (koroia) artzera». Bere eriotza urian zegola jakite onek, bere animan naiki gozo-gozoak ernatu zituan, eta berealaxe Konfado aitari esatera joan zan, gaxorik zegoan-ta.

Lau egunen buruan gaitz gogor batek artu zuan. Gau batean oso bere artean bañendurik geratu zan, eta gero poz-antzean abesten ekin zuan. Isentrudes'ek ariturik galdetu zion: ¿Zer dala-ta zaude orén pozez? Erantzun zion Isabel'ek: «etzaite aritu, Jaungoikoak aingeru

baten abotsak entzunazi dizkit-eta; nik orain nere abots argala batu nai izan det nere Egilea goraltzeko». Iru egun igaro arte etzuan inor artu nai izan, bere aitor-entzulearen laguntzaz iltzeko obeto eratu zedin. Bere atzenaian (testamentuan) bi esakun oek utzi zituan: bere aitor-entzulearen burubidez gorde zituan ongasunak (gogoz utzita bazeuzkan ere) Kristo, bere beartsuetan, jabe egitea zan bat: gorputzean zerabilkien janzkia, beartsua zanez, eskatzea zan bestea. Elizakoak artu zituan inoiz ez bezelako adorearekin, eta gero ixilaldi bat igarota, beriz ere abesten asi zan. Azkenik Jesus'ek eraman zituan nekietzaz adoretsu itzegiñaz, bere biotz maitatia bero-bero egin zan, eta itzaldia utzigabe burua makurturik egilearen eskuetan jari zuan bere anima edera: 1231'go. Azaroaren 19'an il zan.

Bere ilberia zabaldu bezin laister bere gorputza inguratu zuan beartsu ta aundizki ta sinisle ozte aundi batek done deitzen ziotela, ta guztiei atsegin emate-aren lau egunean euki zuten lurrik emangabe. Bere iletan an egon ziran eliz-gizon guztiak bai apaizak, bai praileak, aundizkiak eta efi osoa.

Mirari aundiak egin ziran Isabel'en bitartez; amasei berpiztuak, eta gaitzaldietatik sendatuak asko ziran. Au dala-ta donetzat iragaritzeko bideak arturik, IX'gañen Gregorio Aita Santuak, 1236'gañen urtean Santu izendatu zuan.

Alemania guztia pozez zoratuta zebilen berri onekin, eta jai aundiak egiteko eratu ziran urango urtean Isabel donearen gorputza aldatu bear zala-ta. Eridi guztietatik ordezkariak eruz

etofi ziran, baita obispo ta *printzipe* asko ere, beren artean Il'gañen Federiko Kaisera zutela. An aurkeztu ziran ere Sofia *dukesa*, Isabel donearen amagiafeba, gaztelutik bota zuten seme biok, Enrike ta Konrado, Isabel'en bi alabatoak, eta lenen-seme Hermann. Onelaxe gorraldu nai izan zuan Jaungoikoak bere mirabea, len guztiak laidoz eta isekaz betetzen zutena. Bere jai eguna, il zan egun berean ospatzen da.

Iru burestunekin margotu oi dute Isabel, neskatx, ezkondu ta alargun biziera onbide ederez apaindu zualako, ta bere magalean lahosak edo arai bat eskuan, eta beartsu zarpail batzuek oñetan dituala.

Asis'ko Prantziskoren ikasle, ta Santuaren soin-gañoarekin artu zuan bere *espirituaren* jabeak, Isabel'ek, Serafin'dar on-eredu ederenak, goi-goiak jo arte, egiztu zituan, azkenik bere Irakasleak bezelaxe abesten iltzen zala.

Egoki bada, adibide ederez aurkezten zaie Irugañengoai, baita komentuetan bizi diranai ere, eredutzat Bera antzeztu dezaten. Antzezlaritaki jaraitzale asko izatea Jaungoikoari nai dakiola, ta Anima Done onek lagundu dezala, Prantzisko'ren espiritua munduan zabaltzen. (1)

(1) OARA: Jaraitzen duan amargaren irakurburua euzkeratizallearena da.

X.

Isabel donearen eliza.-Bere kutxa.

-Bere korpuzkiak.

Isabel 1236'gañen urtean donetzat iragaña izan zanetik, ilabete batzuek geroago, asi zan Alemania'n garai artan ezagutzen zan elizarik aundiena ta edeñena egiten. Bere oñañiak ezartzeko 20 urte igaro ziran, eta 28 eliza bera egiten. Alarik ere etzuten ziaro bukatuta utzi. Oñañiak ezartzen igaro zuten aldi luze ura guztia lur gogoñik ezin arkitu zutelako izan zan, eta azkenean ere lanik asko izan zuten-eliz-egileak (1). Luzera 77 neurkin edo metro ditu, 28 zabalera, lur-azpira dijoazen ormak 14. Bi doñeak 100 metro gora dituzte, ta biok zeartzulo batez eliz gañetik batuak daude. Azaletik (kanpotik) eta bañendik eder-edeñena ageñtzen da. Baña baliorik aundiena Isabel donearen korpuzkiak gordetzeko egin zan kutxak ematen dio.

Elizak lau aldetara gurutze bat egiten du, ta gurutzearen beso-alde batean dago korpuzkientzat egin zan *kapiña*.

Kapiña lau *piñarek* eta lau aña-uztaik egiten dute, estalkia borobil antzera gora duala. Bañendik giz-irudi ta margo-irudi askok apaintzen dute, ta ara dijoazen etxegile ta eliz-egile guztiak añituta geratzen dira. Baña añañena Isabel'en Korpuzkiak gordetzeko egin zan kutxa da.

Bañendik artez egiña izanik, azaletik, dana uñeztua, zilañ sendoz estalita dago: godo-etxe baten irudia du.

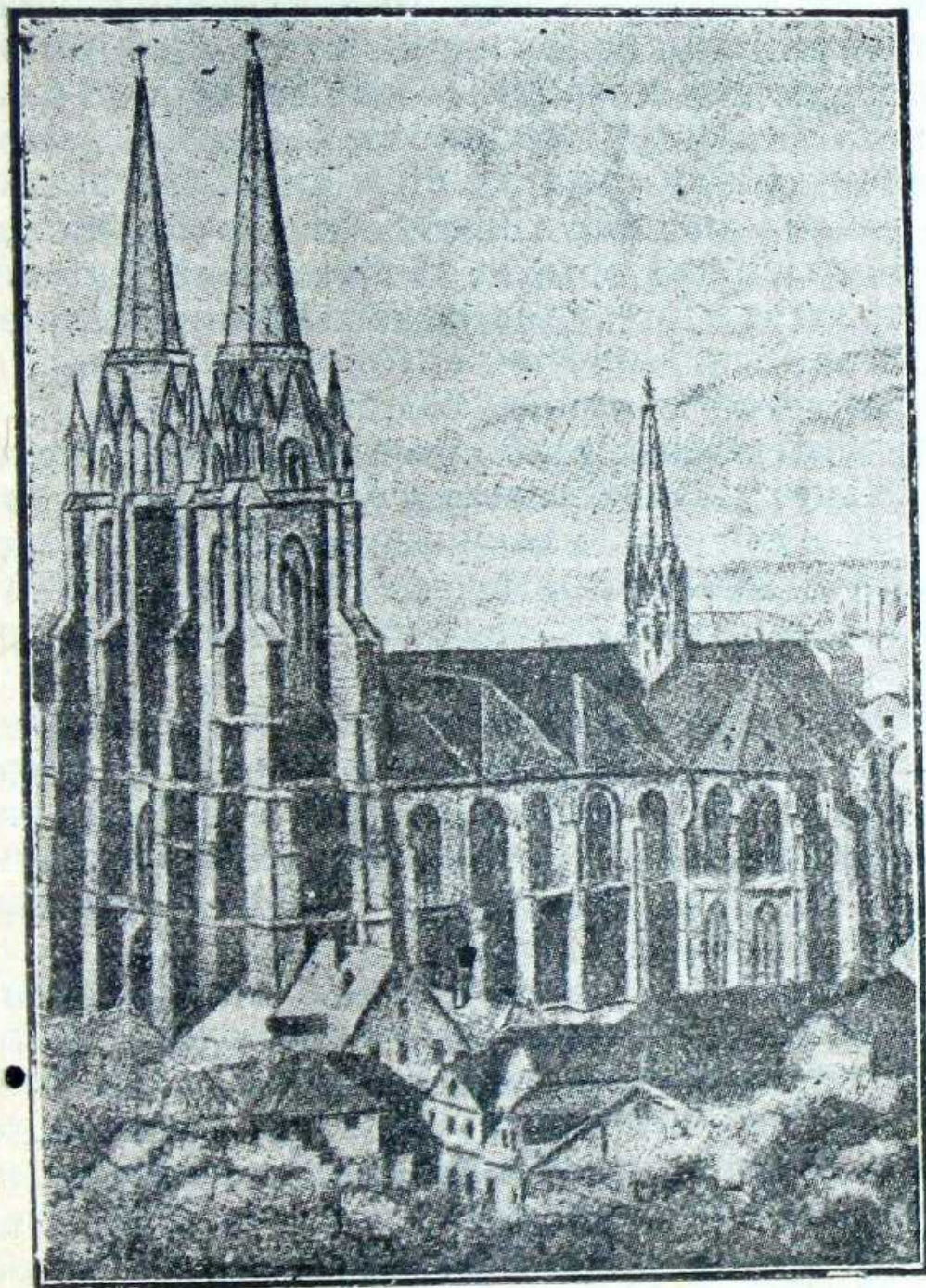
(1) Arkitektuak.

Luzera metro bi ditu, zabalera ta gora bat berdintsu. Luzera alde batetik, eserita dagon Jesus-Erakuslearen irudia dauka, eskeñ-eskui iruna apostolu. Beste aldetik Jesus Gurutzatua du, zuaitz tartean bailegoan: burualdetik aingeru bi dauzka Jesus'i burestuna jartzen diotela: Oñetan Joan eta Magdalena. Aingeruak uzten duten utsunean, Jesus'en jaiotza ta bere Berpiztuera atzaltzen dira: beste sei apostolu eskeñ-eskui. Apostolu bakoitzak buru aldetik *Kredo*'aren esakun bat darama. Buru aldetik kutxak Andre Maria'ren irudi bat du, bere Semea besoetan duala. Ama-Semeak ikatz-ariz (diamantez) egindako burestunak daramazkite. Oin aldetik Isabel donea eskuan liburua duala dago. Gañean bi estalki ditu, gora bi *puntetan* bukatzen dutela, ta bere maldetan Isabel'en bizitzako gertaerak ezañita daude; bere senar *dukearen* azken agura, gurutze-arkitzea, erastunaren esku-erekutsia, senar-emaztien laztana.

Kutxa au eder-ederenetakoa izatez gañera, zilargiñen lanik añañienetakoa dalako, giz-irudi ta beren uztaiak ezin zenbatu ala pitxiz apainduak egonik, baliorik aundiena ematen zioten ikatzañiz (diamantez, esmeraldez, *perlaz* eta... dana josita zegoan. (1) Kutxa onetan sarturik egon zan Isabel'en Gorputza 1249'gañen urtetik, 1539'gañen urte arte.

Guztiok dakigu Lutero zala-ta zer nastek sartu ziran Alemania'n Eliza Katolikoaren kontra. Aldi ura arte etzan eñegerik, ez printziperik, ez aundizkirik Isabel goraltzeko bere oneraspena agertzen etzuanik. Alemania guztia berea zuan: oñegatik ainbat apaintzen zuten

(1) Askok esaten dutenez sei milloi peseta balio zuan kutxa onek.

Isabel'entzat egin zuten eliza.

Isabel'en eliza ta kutxa. Baña zoritxañez sartu zan Lutero'en ikaskintza: zabaldu ziran bere ikastiak, eta len ain begi onez begiratzen zuten Fede katolikoa baztertua izan zan. Ordutik asi ziran Santuen korpuzkien kontra; orduan bota ta loitu zituzten Eliza katolikoak oneraspenik aundienaz begiratu izan dien korpuzki doneak. Au dala-ta eraman zituan iñibañez eta isekaz bere gaztelura Felipe de Hesse *dukeak*, eta ari baten azpian jañi zituan: geroago bi gizonek ixilik, iñork jakingabe, elizan sartu zituzten.

1546'gañen urtean kutxa elizan ondo etzego-la-ta Ziengenhay gaztelura aldatua izan zan, ta andik urte bira Martbourg urira..... Gizartean erabili ziran naste ta guden artean ibilita ere, oraindik 1810'gañen urtean berekin zeuzkan 824 ari baliorik aundienetakoak, *perlak* zenbatugabe,

Eskeñak V'gañen Karlos España'ko eñegeari, Santuen Korpuzkiak erosten asi ziran katolikoak, eta eñege onen aginduz. Isabel'en korpuzkiak lurpetik atera bear izan zituzten, beriz beren elizetara eramateko; baña etzituzten guztiak arkitu.....

Buru-ezura ta beste batzuek Isabel-Klara-Eujenia Beljika'ko jaurlariaren (Gobernadora) eskuetara joan ziran, eta Bruselas'en *Karmeliten* elizan jañiak (1). Geroago buru-ezura Rotxe-Guyen'go gaztelura aldatua izan zan, ta aspaldi ez dala Roan *duke* ta *kardenalak* Besanzon'era eramana. Beso bat Hungria'n dago ta beste korpuzki zati batzuek luzaro ez dala Hannover, Viena ta Colonia'n arkitzen ziran, Beslaun'en batez ere, Federiko *kardenal*, ta uri

(1) Komentu au uratua izan zan eta korpuzkiak galdufa.

onetako obispoak 1680'gañen urtean Isabel'en omenez egin zuan *kapila* ederean: *kapila* onetan gordetzen da ere Wartbourg'ko gaztelutik bota zutenean eskuan zeraman malkitxo beltza.. 1833'gañen urtean Booz-Waldech *kondearen* mendean zegoan beso bat, ta *printzipe* askori saldu nairik egon bazan ere, etzuan erosleik arkitu. (1) Martbourg'en ez da korpuzkien apurik ere. Ango biztanleak diotenez, aldare-nagusi azpitik aterata 1634'gañen urtean lapurtuak izan ziran.

Kutxa irureun urte Frantzia'n igarota 1814'an Martbourg'ko *sakristian* utsik laja zuten. Edezlari Almania'tarak negar asko egiten dute Frantzia'n ari eder eta pitxietatik erantzia izan zalako; baña ez dira gogoratzen, ari ta pitxiak baño geiago balio zuana, Isabel'en korpuzkiak, berak ondatu ta banatu zituztela.

Eliza 1539'gañen urtea ezkerotik *protestantien* mendean dago. Galdu zan Alemania'taren artean Isabel doneaganako oneraspena, zaletasun eta omena. Egia da Fede katolikoak aurerapen aundiak egin dituala azken aldi oetan. Gaur artzobispo ta obispo asko ditu ta 20 miloi baño geiago katolikoak. Aspaldixamar da Fuldako obispoak eliz polit bat egin zuala Isabel'en omenez, eta beraganako oneraspena geitzen dijoa. Jaungoikoari nai dakiola, Isabel donearen bitartez Eliza Katolikotik iges-egin zuten guztiak bere barutira biurtzea.

JAUNGOIKOAREN,
ARANTZAZU-KO BERE AMAREN
ETA ISABEL DONEAREN, GORALTZARAKO
ALAXE.

(1) Sain'go gazteluan arkitzen da gaur, *kondeak* Leonila *printzesari* bialita.

Ungria'ko Isabel Donearen

BEDERATZIUENA (1)

DAMU-OTOITZA

Jesukristo nere Jauna, egiazko Jaungoiko-Gizona, nere Egile ta Eroslea, zerana zeralako ta beste ezer baño maiteago zaitudalako, zu ainbat aldiz naigabetu izanaren damu naiz, eta beñiz pekatu egin baño len il naiago nuke. Indasu Jaun erukitsu orek, Isabel donearen bitartez, bederatziuren onetan eskatzen dizudan grazia, zu goraltzeko ta nere onerako izango baldin bada. Amen.

Eta zuk Isabel donea, Prantzisko doatsua-ren alaba gogokoña, ta Jaunaren mirabe zintzoa, otoi-egizu nere alde Jaungoikoaren aurrean, ta iritxi zadazu, aŕen, Beragandik zure bitartez opa dedana. Amen.

LENENGO EGUNA.

Isabel'ek gaxo ta beartsuentzat egiñik zeuzkan gaxo-etxeetako batian, aŕai berezi bat jan bear zuala gogoak eman zion gaxo bat arkitzen zan. Inñondik inñora ezin bilatu zuten aŕai ori. Isabel'ek atsegin ematearen gaxoari, fe-

(1) Isabel donearen bizitz-edesti ondoren, bere Bederatziurrena emen jartzen zaizu, beraganako zure oneraspena geitzen joan dedin, eta zure gorabera guztietan bere bitartekotasuna billatu dezazun. Laburra ta erraxa da.

dez beterik agindu zuan, uréan zeukaten *putzu* batera *balde* bat bota zezatela, ta ¡aírigaía! gaxoak ainbat opa zuan aíaiarekin atera zuten *baldea*. Mirari onen otsa asko zabaldu zan Turingia aldean. *Putzu* artan ez len ta ez gero aíairik etzan ikusi-ta. ¡Zer bizia ta aundia zan Isabel'en fedea!. Zerbaitegatik dago idatzirik fededun gizonak mendiak artuta leku batetik bestera aldatu ditzakela. ¿Nolakoa da zure fedea?... Epela noski.

Iru Aitagure, Abemari ta Gloria.

EGUNEROKO AZKEN OTOITZA.

¡O Aita Prantzisko donearen Irugañen Ordenako zaindari bikaña!. Urézko seaskan jaio ta aberastasun aundienean bizi izan baziñan ere, gabetasun goña maite izan zenuana, Prantzisko doatsuaren semien ikaskisunak artu zinituanean batez ere; indazu, gogoz beartsua izanik, zure onbideak jaíaitzeko grazia: batez ere zure fedea, zure itxaropen, otoitzerako zaletasun, ta Jaungoikoaganako ta geidea (projimoa) ganako maitetasun ta erukia. Egizu zuk bezela Araudiak (Ereglak) ipintzen dizkidan eginkizunak ondo beterik, mundu onetako egunak betetzen ditudanean, zurekin ta Aita Prantzisko doatsuarekin zeruan beriko atseden izateko zoriona izan dezadala. Amen. (1)

BIGAÑEN EGUNA.

Bein Isabel donea ogi-opil batzuek magalean zituala gaxoentzako gaztelutik bera urira zetorñen. Senaía eizara joana zuan; baña uste baño

(1) Beste egunetan, egunak dakaranaz gañera, berdin.

len etxe aldera artu zuan, ta alkar arkitu zuten. Naiago zuan Isabelek magalean zeramana sena-
na-ak jakingabe eraman; baña au dana a-ritua
bere emaztea ala zamatua ikusita, magala
zabaltzeko agindu zion. ¡Miragaña! Ogi-opilak
arkitu bea-ean, a-rosa zuri-gorri ede-ak ikusi
zituen. Ondo esana dago Jaungoikoagan uste
izaten duana ez dala galduko. Ja-ri zaite bada
Jaungoikoaren eskuetan, eta zure goraberetan
etzera galduko.

IRUGAÑEN EGUNA.

Jaungoikoa goragaña da leku guztietan, ze-
ruan ta Aldareko Sakramentu Santuan batez
ere. Au dala-ta kentzen zuan burutik, elizan
sartzen zanean, Turingia'ko Dukesa zanez, bu-
ruan eramaten zuan u-iezko *koroia*. Sofiak, be-
re amagia-ebak, galdatu zion egun batean
¿zergatik egiten dezu ori?—Ezin niteke—eran-
tzun zion—*koroi* onekin sartu nere Jesus mai-
tea arantzez *koroiatuta* dagon lekuan. ¡Ain-
bestekoa zan Isabel'en apaltasuna! Nola sar-
tzen zera zu elizan? ¿Oroitzen al zera Jesusen
a-uean zaudela?.....

LAUGAÑEN EGUNA.

Bein Isabel'ek bere gazteluan zauriz beterik
zegoan gaxo itxurako gizon bat artu zuan. Mai-
teki bere zauriak garbituta ondo ja-ri zizkan, eta
agindu zion bere sena-ñaren oera joateko, au
kanpoan zan-ta. Ustegabea etxeratu zan se-
na-ña, ta zitalkeriz zalatu zioen jauregi-gizonak
Luis dukeari Isabel'ek egin zuana; alegia gizon
bat bere oiean sartu zuala. Ase-ñe biziz berea-

laxe joan zan dukea bere gelara, baztertu zuan itzalkaria (kortina) ta ari ta zur egiñik geratu bear izan zuan. Gizon zaurituaren antzean Jesus bera zan Isabel'ek bere etxean artu zuana. Kristo Gurutzatua arkitu zuan diztirarik aundienak zabaltzen zituala. Orduan ezagutu zuan bere emaztearen santutasuna zenbaterañoakoa zan, eta Isabel'en zalatzaleak losatuta gelditu ziran. Jaungoikoa zure alde badago ¿zeñen bildur izan biar dezu.....

BOSKAREN EGUNA.

Aldi batean gosete aundi bat sartu zan Alemania guztian, eta etzan Lotaringia-erkia gutxiena eraman izan bear zuana Jaunaren zigor ori. Danok Isabel'en gaztelura jotzen zuten ogi eske, ta danak beren zofoak beteta biurtzen ziran. Isabel'en gazteluko ganbarak, iñoiz agortu ta aitutzen etziran iturriak ziruditen: garia mirariz geitzen zan. Au dala ta dukea gaztelura *gefetik* biurtu zanean salaketa aundiak egin ziozkaten Isabel'en esku zabalaren kontra. Luis, duke berak jafi bear izan zuan bere emaztearen alde: «utzi, utzi, nai duana egin dezala, oraindik zutik dago nere jauregia-ta». Biotz onekoak ta erukitsuak onela saritzen ditu Jaungoikoak. Esku zabalekoa izan zaite, beartsuakin batez ere.

SEIGAREN EGUNA.

Bein Isabel'ek bere gaxotegitako batean, jaiotzetik itxua zan gizon bat arkitu zuan. Ain itsusia zan, arpegi itxurik ere etzuan, betazal ta arpegi bat egiñik zeukan-ta. Isabel'en biotzak erukitsua izanik ezin eraman zuan eskergaitz au. Jaungoikoari otoi-egiñik, gaxoaren begie-

tan gurutze egin zuan, ta berealaxe sendatuta geratu zan gaxoa, iñoiz alako gaitzaldirik izan ez balu bezela. Izan zaite zu ere erukitsua elbarri ta gaxoekin, ta Jaungoikoa erukitsu izango zaizu. «Besteak neurtzen dituzun neuriz, neurtua izango zera» dio Jesus'ek.

ZAZPIGAREN EGUNA.

Jaungoikoa maite-maite duanari luze egiten zaio Bera ikusigabe luzean igaro bear duan aldia. Isabel'ek ogeita lau urte besterik etzitian, ta alarik ere negarez egoten zan bere erbestea luze egiten zitzaiolako. Bein batean Jesukristo bera aitzaldu zitzaion, esanaz: «ea nere maitea, eldu da ordua zure neke ta eramankizunetatik azkatuta atzedan egiteko. Atoz bada nere maitea, atoz, nere maitetasunak zuretzat eraturik daukan *koroia* artzera». Isabel beñi onekin Jaunaren maitetasunean geiago suturik, David Eregearekin abesten asi zan: «Pozez nago eman zaidan beñi onagatik, Jaunaren etxera joateko ordua eldu zait-eta. Bizitza ona daramanak ez dio bildurik eriotzari. Gure Epailea datořenean *kontuak* artzera pozez ateak zabaltzen dizka, Elizako guraso batek dion bezela.

ZORTZIGAREN EGUNA.

Isabel'en ilberia zabaldu zanean, Alamania guztia bera ikusinairik bere gaztelura abiatu zan. Beartsuen negarak aundiak eta samiñak ziran eta etzuten neuririk. Bere ileta (entieroa) Berari zegokion bezelakoa zan. Obispo, artzobispo, erege, eregegai, aundizki ta abar, ezin zenbatu ala jende batu zan. Bere eriotzan mirari asko egin zituan; baña miraririk aundiena,

ikuslari guztiak aritzen zituana, mota guztietako txoriak gaztelu gañean ta inguruan ikustezan, beren *kantuakin* iletak egin nai balituzteke bezela. Orobat gertatu zan gure Aita Prantzisko doatsua il zanean: onela goratzen ditu Jaungoikoak bere Santuak. Maite izan dezagun Jaungoikoa Isabel'ek maite izan zuan bezela.

BEDERATZIGAREN EGUNA.

Aundiak eta ospetsuak izan baziran ere Isabel'ek bizitzan ta eriotzan egin zituan mirariak. Aundiagoak ta ospetsuagoak izan ziran il ondoren egin zituanak Amasei dira il da gero beriz piztu ziranak: deabruak bere atzaparetan zeuzkanak onez aterata sendatuak ez dira gutxi: elbarituak, itxuak eta gaxoak.... beren osasuna artutakoak ezin zenbatu ala dira. Esan di-teke Jaungoikoak Isabel donearen il-obia ta bere korpuzkiak (relikiak) aintzaz eta omenez bete nai izan dituala. Beraganako oneraspen sutua izan zazu, bere ardurapean jafi zaite, ta ainbat mirari egin zituanak etzaitu esku utsik lagako. Zure onerako dana, iritxiko dizu Jaungoikoagandik.

Isabel donearen goraltzarako.

Alaxe.

Aita Azkuek eratua.

ARKIBIDEA

	Orri- aldeak
Itz-aurrea	3
I.—Isabel'en jaiotza ta bere sendia (familia).—Turingia'ko Jauregi-nagusian.—Bere ontasuna	5
II.—Isabel'en lenengo aurrezkak.—Turingia'ko dukearekin ezkontzen da.—Bere maitetasuna ta beartsuak.—Eukaristia ta Pasio-zalea	10
III.—Prantzisko'farren Ordena.—Isabel eta Prantzisko donea.—Irugarren Ordenan sartzen da.—Santuaren soin-gañoa, (kapa.)	19
IV.—Turingia'ko gosetea.—Isabel'ek beartsuak arintzen ditu.—Gaixo-etxeak.—Aurrezka berriak.—Mirariak	25
V.—Dukearen eriotza ta onbideak.—Isabel'en atseka-beak.—Jaungoikoaren asmoak.	32
VI.—Isabel bere semiakin gaztelutik botia da.—Abere-etxe bat arkitzen du.—Alaitasunik onena	35
VII.—Isabel'en utzipena.—Ezespena.—Lokatz-artean.—Gaztelura biurtzen da	40
VIII.—Isabel Jaungoikoari osotero emana.—Ostiral-Santuz.—Egiketa ta otoitza.—Zeru-jardunketak.—Mirariak	46
IX.—Isabel'en Bizitza.—Eriotza abestuaz artzen du.—Mirariak eta donetzat iragarria.—Jaiak.—Irugarren Ordenako Zaindaria	50
X.—Isabel donearen eliza.—Bere kutxa.—Bere kor-puzkiak	53
Bederatziurrena	58

LIBURU - SARIA

1	0,35
12	3,80
25	7,50
50	12,00
100	22,00

SALGAI

ZARAUTZ'EN
D. Victorio de La-
marain
ARANTZAZU'N
Oñati.

ZUZENBIDEA :—48'garren orrialdean 11'garren lerroan dio nundefasun-esan bear du mendefasun.

